МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

ХӨДӨЛМӨР,
НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН ЯАМ

ХӨДӨЛМӨР,
НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН
СУДАЛГААНЫ ИНСТИТУТ

THE RESEARCH INSTITUTE OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION

ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ИРГЭДИЙН ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН СУДАЛГАА

Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын
судалгааны институтийн захирал
М.Алтансүх

2019.01.31

АГУУЛГА

Судалгааны арга зүй

Өнөөгийн байдал

Судалгааны үр дүн

Дүгнэлт, санал зөвлөмж

СУДАЛГААНЫ АРГА ЗҮЙ

ХӨДӨЛМӨР,
НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН
СУДАЛГААНЫ ИНСТИТУТ
THE RESEARCH INSTITUTE OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION

СУДАЛГААНЫ ХЭРЭГЦЭЭ, ШААРДЛАГА

Манай улсад 2017 оны байдлаар **103.6** мянган ХБИ байгаа нь нийт хүн амын **3.3** хувийг эзэлж байна.

92.5% - 15, түүнээс дээш насны иргэн байна. Үүнээс:

- **21.1%** - 19974 хүн хөдөлмөр эрхэлж байна. /Нийт ажиллагчдын 1.6%/
- **78.9%** - 73285 хүн хөдөлмөр эрхлээгүй.

Эх сурвалж: ҮСХ-ны Ажиллах хүчний судалгаа - 2017

СУДАЛГААНЫ АРГА ЗҮЙ

ХӨДӨЛМӨР,
НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН
СУДАЛГААНЫ ИНСТИТУТ
THE RESEARCH INSTITUTE OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION

Зорилт 1 — Хуулийг хэрэгжүүлэхэд ААНБ-уудад тулгардаг бэрхшээлийг илрүүлэх

Зорилт 2 — ХБИ-ийн хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх арга замыг тодорхойлох

Зорилт 3 — Холбогдох захиргааны мэдээнд дүн шинжилгээ хийх

Зорилт 4 — Зөвлөмж боловсруулах

Судалгааны зорилго

Монгол Улсын Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 111.1, 111.2 дах заалтын хэрэгжилтийг судлах, дүн шинжилгээ хийх, хуулийн хэрэгжилтийг сайжруулах арга замуудыг тандах.

СУДАЛГААНЫ АРГА ЗҮЙ

СУДАЛГААНЫ ТҮҮВЭР

142 ХБИ

- Хөдөлмөр эрхэлдэг
- Ажилгүй

117 ААНБ

Хөдөлмөрийн тухай хуулийн

- 111.1 дэх заалтыг хэрэгжүүлэгч
- 111.2 дах заалтыг хэрэгжүүлэгч
- Дээрх заалтуудыг хэрэгжүүлдэггүй

Увс
Улаангом
Тариалан

Дорнод
Хэрлэн
Баян-Уул

Орхон
Баян-Өндөр

Сэлэнгэ
Сүхбаатар
Мандал

Улаанбаатар
Төвийн 6 дүүрэг

СУДАЛГААНЫ АРГА ЗҮЙ

ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН СУДАЛГААНЫ ИНСТИТУТ
THE RESEARCH INSTITUTE OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION

Ганцаарчилсан ярилцлага

1. 25, түүнээс дээш ажилтантай ААНБ-ын хүний нөөцийн ажилтан
2. Хөдөлмөр эрхэлж буй болон ажилгүй байгаа ХБИ

Баримт бичгийн судалгаа

1. 25, түүнээс дээш ажилтантай ААНБ-ын мэдээ, хөдөлмөр эрхэлж буй ХБИ-ийн мэдээ - НДЕГазар
2. ААНОАТ-ын хөнгөлөлт, чөлөөлөлт эдэлсэн ААНБ-ын мэдээ - ТЕГазар
3. ХЭДС-д төлбөр төлсөн ААНБ-ын мэдээ, Ажил хайгч ХБИ-ийн мэдээ - ХХҮЕГазар

ААНБ-УУДЫН ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ

ХӨДӨЛМӨР,
НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН
СУДАЛГААНЫ ИНСТИТУТ
THE RESEARCH INSTITUTE OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION

2018 оны 9 дүгээр сарын байдлаар:

БИЗНЕС РЕГИСТРИЙН САН

Үйл ажиллагаа явуулж байгаа, 25-аас дээш ажилтантай – **5.4 мянган ААНБ**

НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН ШИМТГЭЛ ТӨЛӨГЧ

25-аас дээш даатгуулагчтай нийт ажил олгогчийн тоо- **5230 ААНБ**

ХБИ-ИЙГ АЖИЛЛУУЛЖ БУЙ АЖИЛ ОЛГОГЧ

Үүнээс 39.4% буюу **2061 ААНБ** ХБИ-ийг ажиллуулж байна.

ХӨДӨЛМӨРИЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН 111.1

Ажил олгогч байгууллагуудын 41.9% **буюу 863** нь квотын дагуу зохих тоогоор ХБИ ажиллуулж байна.

ХӨДӨЛМӨРИЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН 111.2

Ажил олгогч байгууллагуудын 5.2% буюу **273 ААНБ** нь **ХЭДС-д** төлбөр төлсөн байна.

ААНБ-УУДЫН ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ

НИЙТ 3963 ААНБ
нийт **7 199** ХБИ ажиллаж байна

25 түүнээс дээш ажиллагчидтай **2 061** ААНБ

25-аас доош ажиллагчидтай **1 908** ААНБ

4 921 ХБИ ажиллаж байна.

2 278 ХБИ ажиллаж байна

- 25-аас дээш ажилтантай нийт ААНБ-ын нийт ажиллагчдын тоо **488.6 мянга**
- Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 111.1 дэх заалтын дагуу ХБИ ажиллах боломжтой орон тоо **19544**
- ХБИ ажиллаагүй орон тоо **14623**

ААНБ-УУДЫН ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ

ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН СУДАЛГААНЫ ИНСТИТУТ
THE RESEARCH INSTITUTE OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION

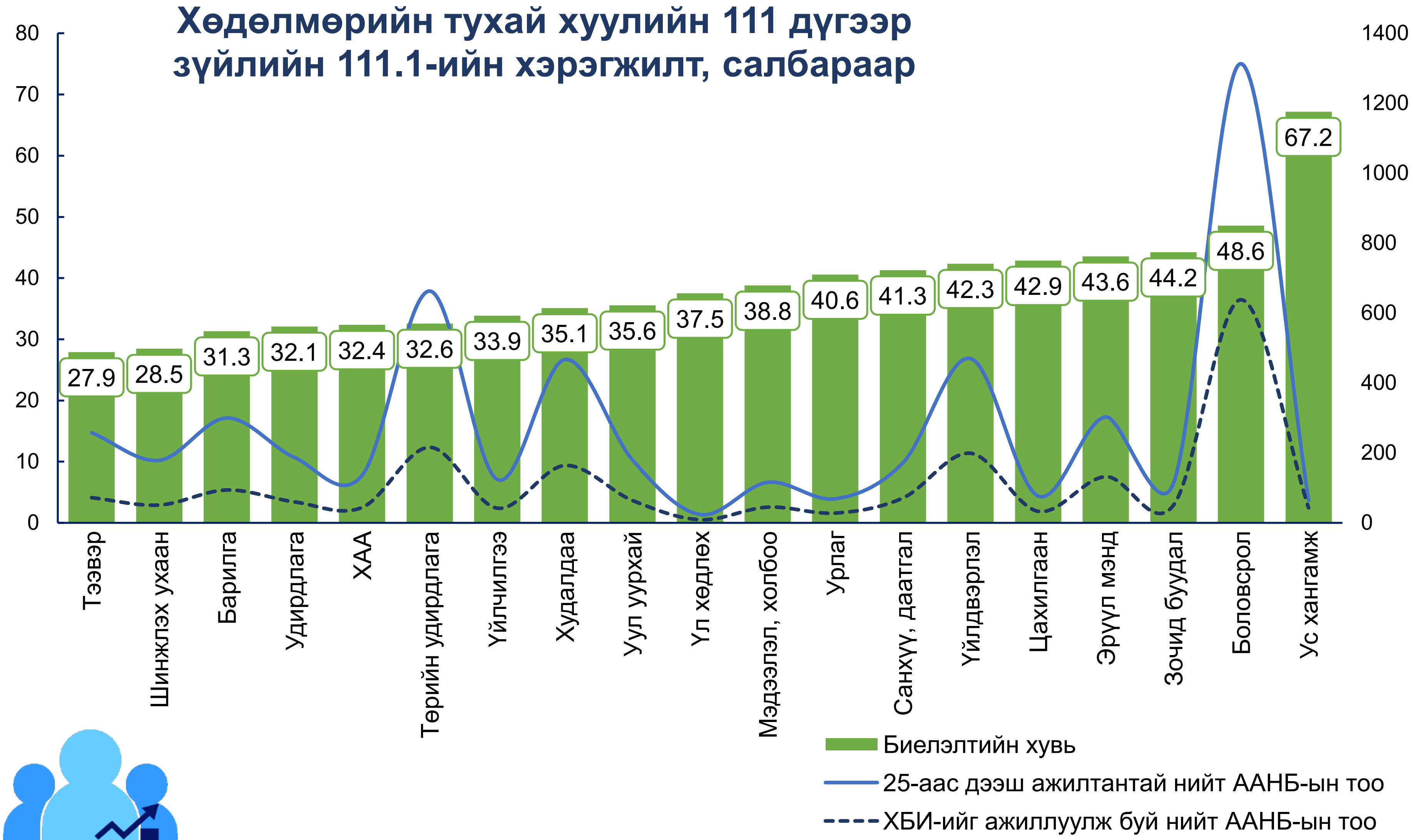

ААНБ-УУДЫН ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ

ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН СУДАЛГААНЫ ИНСТИТУТ
THE RESEARCH INSTITUTE OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION

Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 111.1, 111.2 дахь заалтуудыг хэрэгжүүлж буй ААНБ-ын тоо, байршлаар

2018 оны 3 дугаар улирлын байдлаар

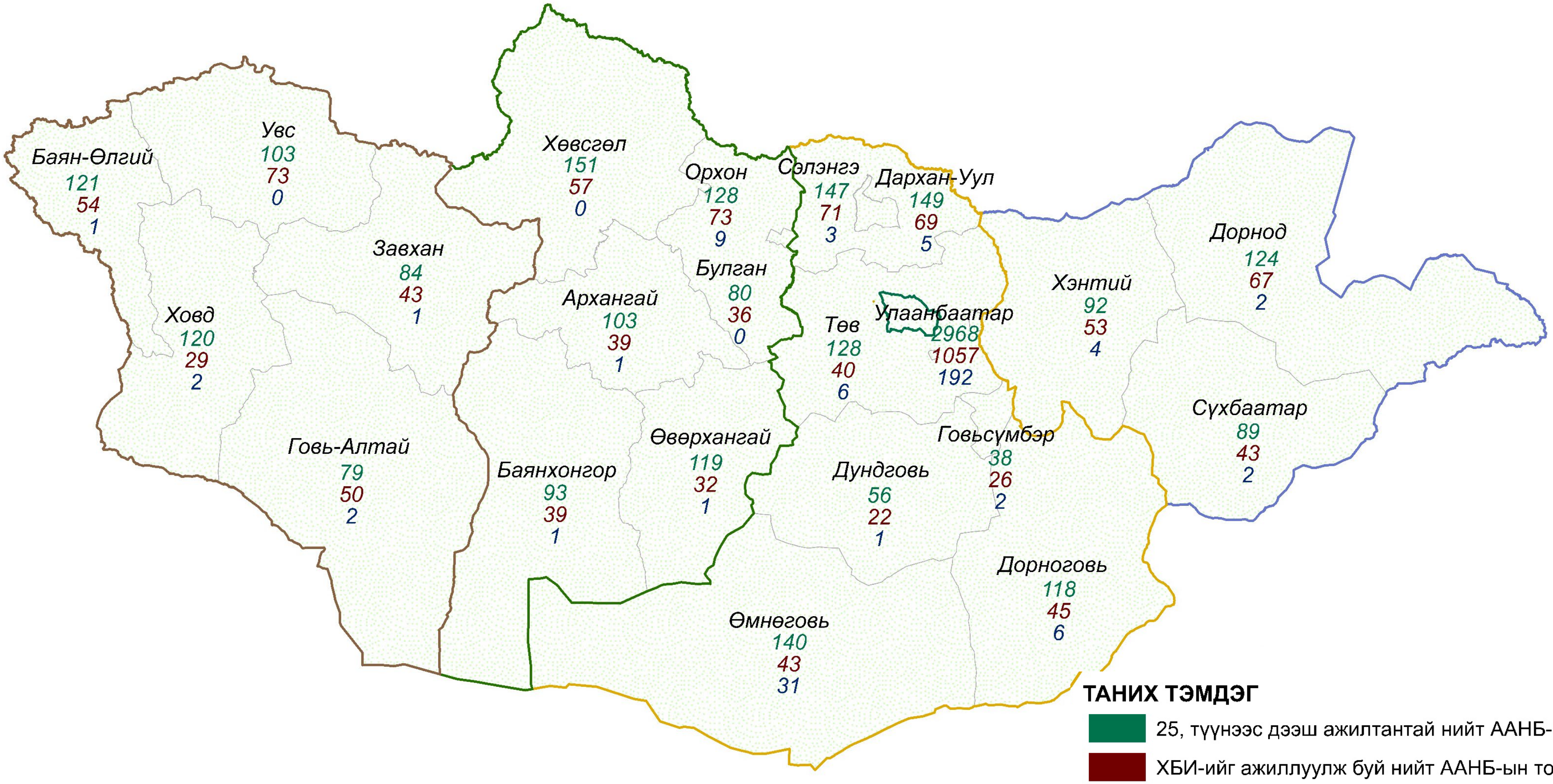

ТАНИХ ТЭМДЭГ

- 25, түүнээс дээш ажилтантай нийт ААНБ-ын
- ХБИ-ийг ажиллуулж буй нийт ААНБ-ын тоо
- ХЭДС-д төлбөр төлсөн нийт ААНБ-ын тоо

ААНБ-УУДЫН ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ

ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН СУДАЛГААНЫ ИНСТИТУТ
THE RESEARCH INSTITUTE OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION

Албан татварын хөнгөлөлт

2018 оны 3 дугаар улирлын байдлаар

25-аас дээш ажилтантай аж ахуйн нэгжийн татвар төлөгчийн тоо: **2993**

ААНОАТ-ын хууль 19.8:

50-аас дээш хувиар хөдөлмөрийн чадвараа алдсан ХБИ ажилладаг ААНБ-д нийт ажиллагчдад ХБИ-ий эзэлж байгаа хувь хэмжээгээр тооцон үзүүлэх албан татварын хөнгөлөлт

2017

35 ААНБ нийт **252.1** сая төгрөгийн албан татварын хөнгөлөлт эдэлсэн.

2018

27 ААНБ нийт **95.9** сая төгрөгийн албан татварын хөнгөлөлт эдэлжээ.

ААНБ-УУДЫН ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ

ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН СУДАЛГААНЫ ИНСТИТУТ
THE RESEARCH INSTITUTE OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION

Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 111 зүйлийн 111.2-ын дагуу ХЭДС-д төлсөн төлбөр

2017.12.31

300 ААНБ нийт 1.0 тэрбум төгрөг төвлөрүүлсэн.

23.7%-Төрийн
76.3%- Хувийн
63.0%- Улаанбаатар
37.0%- Орон нутаг

2018.11.30

273 ААНБ нийт 969.1 сая төгрөг төвлөрүүлсэн.

9.0%-Төрийн
91.0%- Хувийн
70.3%- Улаанбаатар
29.7%- Орон нутаг

Хууль эрх зүйн орчин

ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН СУДАЛГААНЫ ИНСТИТУТ
THE RESEARCH INSTITUTE OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION

1. ОУ-ын конвенц

1. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай НҮБ-ийн конвенц
2. ХБИ-ийн мэргэжлийн нөхөн сэргээлт, хөдөлмөр эрхлэлтийн тухай 159 дугаар конвенци

2. Инчеоны стратеги

Зорилго 1: Ядуурлыг бууруулах, ажил болон ажлын байрыг бий болгох асуудлыг сайжруулах.

3. МУ-ын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал

ХБИ-дэд хөдөлмөр эрхлэх, нийгмийн үйлчилгээнд эрх тэгш оролцох боломжийг бүрдүүлнэ.

4. Төрөөс хүн амын талаар баримтлах бодлого

Байнгын ажлын байрыг нэмэгдүүлэх, ХБИ-ийн хөдөлмөрийн чадамжид тохирсон ажлын байрыг бий болгохыг урамшуулах

5. МУ-ын холбогдох хуулиуд

1. Хөдөлмөрийн тухай хууль
2. ХБХүний эрхийн тухай хууль
3. Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хууль
4. ААНОАТ-ын тухай хууль

Судалгааны үр дүн

СУДАЛГААНЫ ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Судалгаанд нийт 117 ААНБ-ыг хамруулсны 50.4% нь хувийн, 39.3% нь төрийн, 10.3% нь гадаадын хөрөнгө оруулалттай ААНБ байлаа.

ДЭД БҮТЦИЙН ХҮРТЭЭМЖ

39.3% Давхар хооронд зорчих боломж

25.6% Тусгай тоноглол бүхий ариун цэврийн өрөө

59.0% ХБИ орж, гарахад зориулсан налуу зам

37.6% Үйлчилгээний танхимын хүртээмж

14.5% Мэдээллийн самбарын хүртээмж

ХБИ-ИЙГ АЖИЛЛУУЛЖ БУЙ АЖИЛ ОЛГОГЧ

ХӨДӨЛМӨР,
НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН
СУДАЛГААНЫ ИНСТИТУТ
THE RESEARCH INSTITUTE OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION

Судалгаанд хамрагдсан нийт ААНБ-аас 46.2 хувь нь Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 111.1 дүгээр заалтыг хэрэгжүүлдэг буюу ХБИ ажиллуулдаг ААНБ байлаа.

АЖИЛЛУУЛЖ БУЙ ХБИ, БЭРХШЭЭЛИЙН ХЭЛБЭРЭЭР

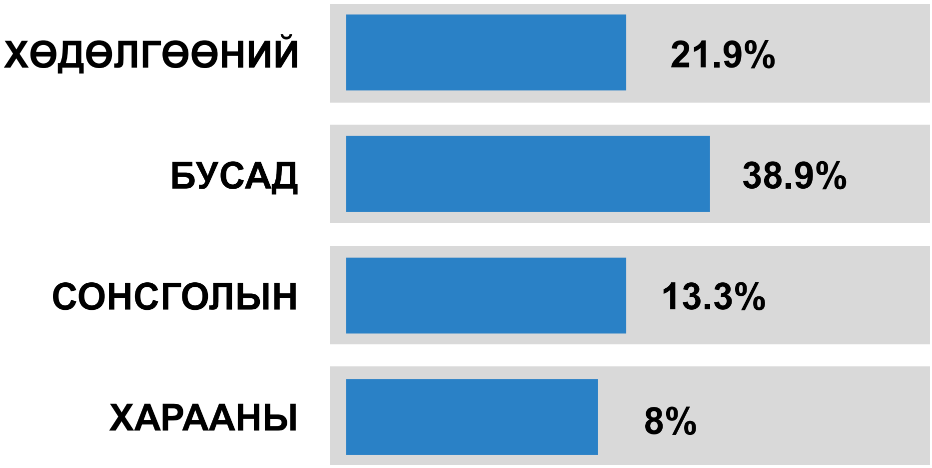

ХБИ-ийн дундаж цалин: **576.1** мянган төгрөг

- ✓ 98.6% - ХБИ-тэй хөдөлмөрийн гэрээ байгуулсан.
- ✓ 100.0% - Нийгмийн даатгалд хамруулсан байна.

ХБИ-ИЙГ АЖИЛЛУУЛЖ БУЙ АЖИЛ ОЛГОГЧ

Тохируулгатай ажлын байр

Бусад хэлбэрийн буюу дотоод эрхтэн, саахартай зэрэг ХБИ ажиллаж байгаа тул ажлын байрны тохируулга хийх шаардлагагүй байдаг.

38.6%

Ажилдаа ирэх, буцахад нь дэмжлэг үзүүлдэг байна.

28.6%

Хөдөлмөрийн тухай хуульд заасны дагуу богиносгосон цагаар ажиллуулж байна.

23.9%

Ажлын байрны тохируулга хийж өгсөн байна.

ХБИ-ийг ажиллуулахын давуу тал, хүндрэл бэрхшээл

ХӨДӨЛМӨР,
НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН
СУДАЛГААНЫ ИНСТИТУТ
THE RESEARCH INSTITUTE OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION

ДАВУУ ТАЛ

- ✓ **62%** - Хуулиа сахин биелүүлэх
- ✓ **59.2%** - ХБИ тогтвортой ажилладаг
- ✓ **54.9%** - Нийгмийн хариуцлагаа ухамсарлах
- ✓ **53.5%** - Хүний нөөцөө хангах
- ✓ **26.8%** - Татварын хөнгөлөлт, чөлөөлөлт эдлэх
- ✓ **14.1%** - Мэргэжлийн ур чадвар, ховор авьяас ашиглах

ХҮНДРЭЛ БЭРХШЭЭЛ

- **19.7%** - Ажлын байрны тохируулга хийх
- **15.5%** - Ажлын ачаалал даах чадвар муу
- **12.7%** - Хурд удаан, бүтээмж бага
- **9.9%** - Мэргэжлийн ур чадвар хангалтгүй, ар гэрийн асуудал их
- **5.6%** - Үүрэг хариуцлагаа ухамсарладаггүй, тогтвортой ажиллах хүсэлгүй

Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 111.2 дахь заалтыг хэрэгжүүлэгч ААНБ

ХӨДӨЛМӨР,
НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН
СУДАЛГААНЫ ИНСТИТУТ
THE RESEARCH INSTITUTE OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION

Судалгааны дүнгээр:

Нийт 35 ААНБ

Нийт 105 орон тоонд сард дунджаар 296.0 мянган төгрөгний төлбөр төлж байна.

Төлбөрийн хувь хэмжээ

Судалгаанд хамрагдсан төлбөр төлж буй ААНБ-ууд одоогийн төлбөрийн хэмжээг боломжийн гэж үзсэн.

Цаашид ХБИ ажиллуулах сонирхол

82.9%

Сар бүр төлбөр төлөх нь хүндрэлтэй байдаг тул цаашид ХБИ-ийг ажиллуулах сонирхолтой байна гэжээ.

17.1%

ХБИ-ийг ажиллуулах сонирхолгүй, цаашид хуулиа хэрэгжүүлэн сар бүр төлбөрөө төлнө.

Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 111.2 дахь заалтыг хэрэгжүүлэгч ААНБ

ТӨЛБӨР ТӨЛЖ БУЙ ШАЛТГААН

- **20.0%** ХБИ-ийн ур чадвар шаардлагад нийцдэггүй
- **5.7%** Ажлын байрны тохируулга хийхэд хүндрэлтэй
- **8.6%** ХБИ-ийг ажиллуулах сонирхол байхгүй
- **25.7%** ХБИ ажиллах боломжтой ажлын байр байхгүй
- **42.9%** ХБИ ажилд орохоор хандаж байгаагүй

Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 111.1, 111.2 дахь заалтыг хэрэгжүүлээгүй ААНБ

Нийт 28 ААНБ

Нийт **112** орон тоонд ХБИ ажиллуулах ёстой хэдий ч ажиллуулаагүй, ажиллуулбал зохих орон тоонд төлбөр төлөөгүй байна

Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 111.1, 111.2 дахь заалтуудыг хэрэгжүүлээгүй байгууллагуудын гуравны нэг нь энэхүү заалтын талаарх мэдэхгүй, 54.5 хувь нь ажил олгогчийн урамшууллын талаар мэдэхгүй хэмээн хариулжээ.

Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 111.1, 111.2 дахь заалтуудыг хэрэгжүүлээгүй ААНБ

ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН СУДАЛГААНЫ ИНСТИТУТ
THE RESEARCH INSTITUTE OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION

ХБИ-ийг ажиллуулдаггүй шалтгаан

57.6%
ХБИ ажиллах боломжтой ажлын байр байхгүй

51.5%
Ур чадвар шаардлагад нийцдэггүй

36.4%
Ажлын байрны тохируулга хийхэд хүндрэлтэй

63.6%
ХБИ ажилд орохоор хандаж байгаагүй

Судалгаанд оролцогчдын 63.7 хувь нь цаашид хуулиа хэрэгжүүлэн ХБИ-ийг ажиллуулах сонирхолтой байгаагаа илэрхийлсэн бол 24.2 хувь нь мэдэхгүй, 12.1 хувь нь ажиллуулах сонирхолгүй байна хэмээн хариулсан байна.

ААНБ-ын хувьд

Төрийн бодлогод оруулах санал:

- Татварын хөнгөлөлт, чөлөөлөлт, ажил олгогчийн урамшууллын талаарх мэдээллийг хүртээмжтэй болгох
- Ажил олгогчийн урамшууллын дүнг нэмэх, квотоос илүү ажиллуулсан ажил олгогчдыг урамшуулах
- Эдийн засгийн салбар тус бүрээр квотыг ялгаатай тогтоох
- Аймаг, дүүргийн Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний газар, хэлтсүүд ажил хайгчаар бүртгүүлсэн ХБИ-ийн мэдээллийг ААНБ-д хүргүүлэх, санал болгох, зуучлалын үүргээ сайжруулах
- ХЭДС-д 1 жил төлбөр төлбөл дараагийн жилд хөнгөлөлт үзүүлэх боломж, боломж, бололцоо олгох

ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ИРГЭДИЙН ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТ

ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН СУДАЛГААНЫ ИНСТИТУТ
THE RESEARCH INSTITUTE OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION

Хөдөлмөр эрхэлж буй ХБИ

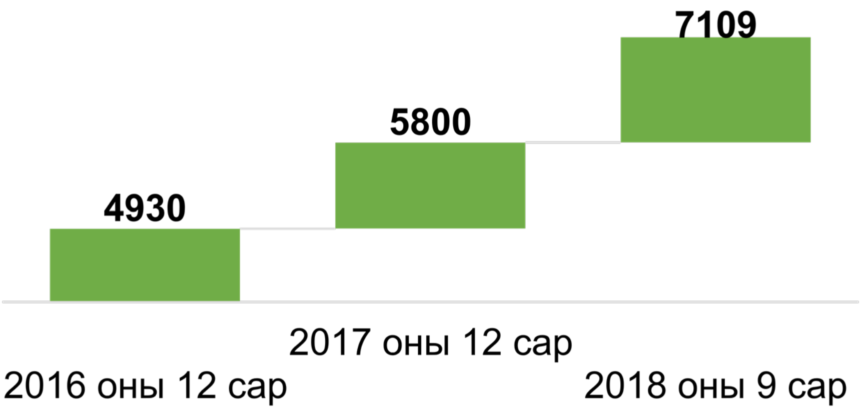

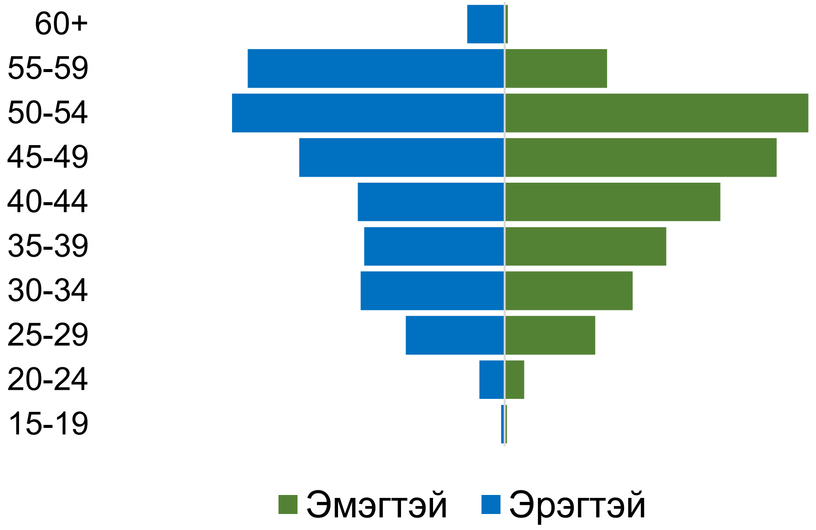

20.4% Боловсролын салбар → **10.8%** Эрүүл мэндийн салбар → **9.9%** Бөөний болон жижиглэн худалдаа

Эх сурвалж: Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар

ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ИРГЭДИЙН ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТ

ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН СУДАЛГААНЫ ИНСТИТУТ
THE RESEARCH INSTITUTE OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION

Ажил хайгчаар бүртгүүлсэн ХБИ

Монгол Улсын хэмжээнд 2018 онд жилийн туршид ажил хайгчаар бүртгүүлсэн, 2449 нь хөгжлийн бэрхшээлтэй буюу одой хүн байна. Тэдний 29.6 хувь нь ажлын байранд зуучлагдсан байна.

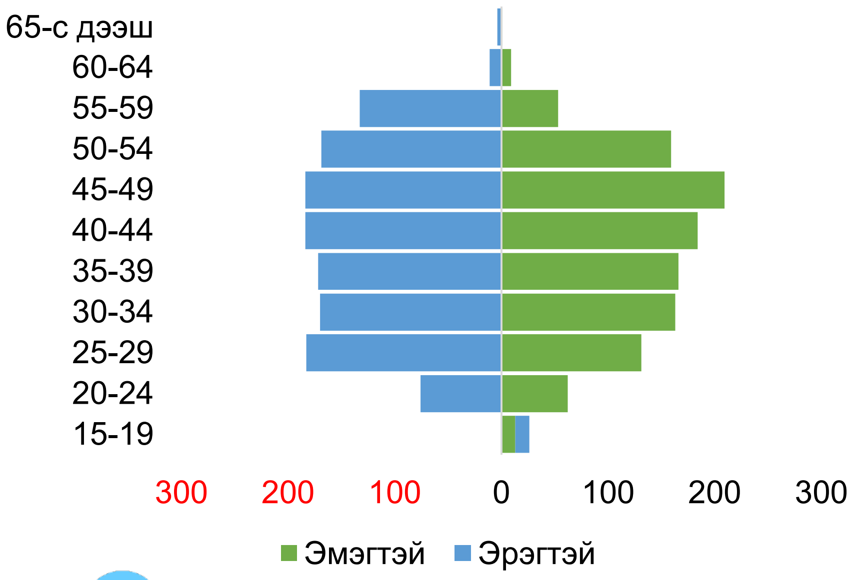

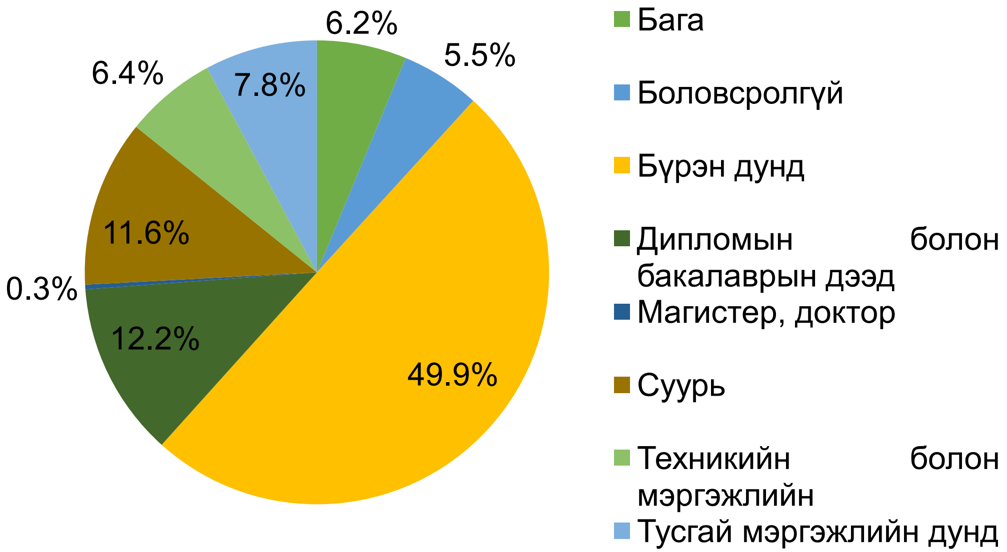

Судалгаанд хамрагдсан иргэдийн ерөнхий мэдээлэл

Хөдөлмөрийн насны нийт 142 ХБИ:
Хөдөлмөр эрхэлж буй – 70
Ажилгүй - 72

Хөдөлмөр эрхэлж буй иргэдийн гурван хүн тутмын 2 нь мэргэжил эзэмшсэн байна.

45.3%- Эрэгтэй
54.7%- Эмэгтэй

Ажилгүй иргэдийн 47.1% нь мэргэжил эзэмшээгүй байна.

Судалгаанд оролцогчдын 90.1% нь улсын дунджаас доогуур өрхийн сарын орлоготой байна.

Хөдөлмөр эрхэлж буй хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд

ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН СУДАЛГААНЫ ИНСТИТУТ
THE RESEARCH INSTITUTE OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION

Хөдөлмөр эрхэлж буй ХБИ-ийн цалингийн хэмжээ ижил түвшний бусад ажилчдын цалинтай харьцуулахад:

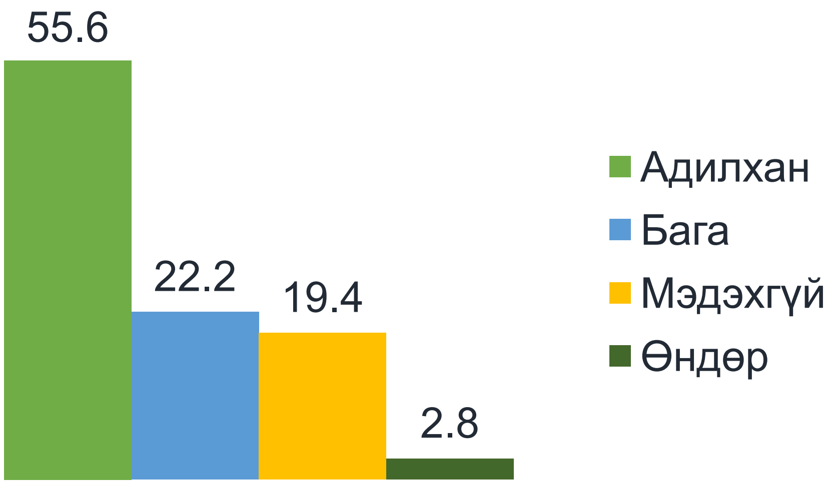

Судалгаанд хамрагдсан хөдөлмөр эрхэлж буй иргэдийн 12.5 хувь нь ажлын онцлог, шинж байдлаас хамааран ажлын цагаа богиносгох хүсэлт гаргасан бөгөөд тэдний 44.4 хувийг удирдах ажилтан нь хүлээн зөвшөөрчээ.

ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ИРГЭДИЙН АЖИЛГҮЙДЭЛ

ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН СУДАЛГААНЫ ИНСТИТУТ
THE RESEARCH INSTITUTE OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION

Судалгаанд хамрагдсан ажилгүй, ХХҮЕГ-т бүртгүүлсэн ХБИ –ийн хувьд:

65.7%
Сүүлийн 7 хоног ажил хийхэд бэлэн байсан

74.3%
Ирэх 14 хоногт ажил хийхэд бэлэн байсан

32.9%
Сүүлийн 7 хоногт ажил хайсан

Ажил хайж буй хугацаа:

- 17.7% нь 0-6 сар,
- 64.7% нь 6-12 сар,
- 17.6% нь 12 сараас дээш

ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ИРГЭДИЙН АЖИЛГҮЙДЭЛ

СҮҮЛИЙН 7 ХОНОГТ АЖИЛ ХАЙГААГҮЙ ШАЛТГААН

24.3% Ажил олгогчийн шалгуурт тэнцэхгүй

10.0% Ажил хайхаар ганцаараа явахад хүндрэлтэй

22.9% Ажил олдохгүй гэж бодсон

8.6% Ажлын дадлага, туршлага байхгүй

12.9% Ур чадвар ажлын байрны шаарлагад нийцэхгүй

7.1% Жирэмсэн, хүүхэд асарсан

12.9% Өвчтэй байсан

1.4% Ажил хийхийг хүсээгүй

ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ИРГЭДИЙН АЖИЛГҮЙДЭЛ

ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН СУДАЛГААНЫ ИНСТИТУТ

THE RESEARCH INSTITUTE OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION

Хөдөлмөр эрхлэхэд тулгардаг хүндрэл, бэрхшээл

22.9%
Гадаад төрх, бие бялдрын хөгжил

15.7%
Ялгаварлан гадуурхалт, сөрөг хандлагууд

21.4%
Ажлын туршлагагүй

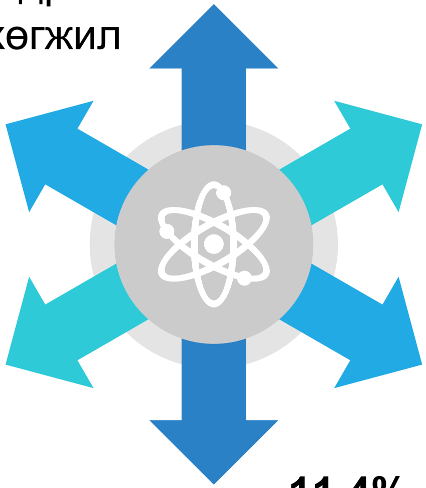

12.9%
Ар гэрийн асуудал

17.1%
Дэд бүтцийн хүртээмжгүй байдал

11.4%
Боловсролын түвшин ажлын байрны шаардлагад нийцэхгүй

ХБИ-ийн хувьд

Төрийн бодлогод:

- ХБИ-ийн хөдөлмөр эрхлэлтийн хуулийн хэрэгжилтийг сайжруулах
- Хувиараа хөдөлмөр эрхлэхэд дэмжлэг үзүүлэх
- Дэд бүтцийг хүртээмжтэй болгох
- Төрийн, ТББ-ын уялдаа, хамтын ажиллагааг сайжруулах
- Группд байгаа хүн бүрийг хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн гэх нь өрөөсгөл тул ойлголт, тодорхойлолтыг тодруулах

Ажил олгогчдод хандаж:

- Ялгаварлан гадуурхахгүй байх
- Цалин нэмэгдүүлэх, ажлын байрыг тогтвортой байлгах
- Ажлын байранд тохируулга хийх

ДҮГНЭЛТ, ЗӨВЛӨМЖ

Монгол Улсын Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 111 дүгээр зүйлийн хэрэгжилтийг тус хуулийн заалтыг бүрэн хэрэгжүүлэгч буюу ХБИ-ийг квотын дагуу бүрэн ажиллуулсан болон ХЭДС-д төлбөр төлсөн байгууллагыг тооцвол 20.6 хувь, квотын хувь, хэмжээнд хүрээгүй ч тодорхой тооны ХБИ ажиллуулсан, төлбөр төлсөн байгууллагыг тооцвол 44.6 хувьтай байна.

Хуулийн хэрэгжилт эдийн засгийн үйл ажиллагааны бүхий л салбарт хангалтгүй байгаа бөгөөд тээвэр, барилгын салбарт бусад салбаруудаас харьцангуй доогуур байна.

Хуулийн хэрэгжилтийг бүрэн хангаж чадвал 14.6 мянга гаруй ХБИ-ийг ажлын байртай болгох боломж байгаа юм.

Хөдөлмөрийн тухай хуулийн тус заалтын хууль санаачлагчийн хүсэл зоригийг ААНБ-ын ажил олгогч болон төрийн байгууллагын шийдвэр гаргагчдад ойлгуулах, сурталчлах. Хуулийн хэрэгжилтийг төлбөр төлснөөр хязгаарлах биш ХБИ ажиллуулах нь давуу тал болохыг таниулах ажлыг зохион байгуулах хэрэгтэй.

ДҮГНЭЛТ, ЗӨВЛӨМЖ

ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН СУДАЛГААНЫ ИНСТИТУТ
THE RESEARCH INSTITUTE OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION

Ажил олгогчдод эерэг хандлагыг төлөвшүүлэх, татварын болон ХЭДС-гийн урамшууллыг сурталчлах, мэдээллийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх. Мөн тохируулгатай ажлын байр бүрдүүлсэн тохиолдолд гаргасан зардалд татварын хөнгөлөлт үзүүлэх боломжийг судлах.

Хуулийн тус заалтын хэрэгжилттэй холбоотой захиргааны тоон мэдээллийн загвараар хандлагыг улирал бүр гаргаж, хуулийн хэрэгжилтийн хяналтыг сайжруулах.

ХБИ ажиллуулах квотыг ХБИ ажиллах боломж, бололцоог харгалзан эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбараар ялгаатай тогтоож болох боломжийг нарийвчлан судлах.

ХБИ-ийн бүртгэл, хөдөлмөр эрхлэх чадавхийг зөв тодорхойлсон мэдээллийн санг хөгжүүлэх, чадавхийг сайжруулсан сургалтыг зохион байгуулах.

ХБИ-ийг хөдөлмөрт зуучлах ажлыг эрчимжүүлэх, энэхүү ажилд мэргэжлийн холбоодын үйл ажиллагааг уялдуулах.

ХОЛБОО БАРИХ

ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН СУДАЛГААНЫ ИНСТИТУТ
THE RESEARCH INSTITUTE OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION

Байршил:
Улаанбаатар хот, Хан-Уул дүүрэг, 2 дугаар хороо, Хөдөлмөрийн ордон, 5 давхарт

Утас: (976)-77111331

www.rilsp.gov.mn

https://rilsp@rilsp.gov.mn

https://twitter.com/ZFhqQGk0TG5hfa2

https://www.facebook.com/institute.mn/